

«Ureglias ed egls averts per tut las regiuns»

David Truttmann è l'emprim schefredactor da la FMR

CUN DAVID TRUTTMANN
HA DISCURRÌ FLURIN ANDRY

■ **En occasiun da sia emprima sesiada ha elegi mesemna il cussegl da la Fundaziun Medias Rumantschas (FMR) David Truttmann sco schefredactor. Il schurnalist che ha 43 onns deriva da Müstair ed ha ina vasta experientscha professiunala.**

Tge S'ha motivà da S metter a disposiziun sco candidat per la piazza da schefredactor da la FMR?

Jau hai observà ils ultims ventg onns il svilup da la pressa rumantscha. Ils emprims dus onns hai jau lavurà tar la pressa stampada, tar La Quotidiana sco collavuratur redacziunal. Uss è sco da turnar enavos tar la pressa scritta, quai che jau nun hai fatg pli ils ultims 15 onns tar RTR. Enpli m'ha era motivà ch'igl è ina nova structura ussa cun la FMR, cun persunas meritaivlas al timun. Jau hai gi l'impressiun che quai saja ina bun'ocasiun per far questa midada professiunala. Surtut m'ha era tentà la pussaivladad da contribuir mia part al svilup dal print rumantsch.

David Truttmann sa legra da pudair contribuir sia part al svilup futur da la pressa rumantscha.

FOTO F. ANDRY

«Ina decisiun betg simpla»

Tge finamiras ha questa fundaziun?

La FMR vul porscher in schurnalisesem scrit rumantsch da buna qualitad, en sia articulaziun locala, ma era en la reflexiun pli approfondida. Quai è la finamira e da cuntanscher quella è pussaivel en il mund rumantsch mo cun il sustegn dal maun public. Quel è adina stà garantì sur l'ANR, ed uss vegn il sustegn anc rinforzà da vart da la Confederaziun, forsa alura, suenter la debatta da budget, era da vart dal Chantun, vulain sperar. Fin uss ha l'ANR furnì artitgels, texts e purtrets, e las gasettas han alura sezzas mess quai en il layout e fatg tut il mantel publicistic. L'idea è che la FMR fetschia en avegnir l'impaginaziun, l'uscheditta produczion, e furneschia il mantel publicistic da quellas paginas, dals cuntegns rumantschs. Per far ina cumparegliaziun gastronomica: I na vegnan furnidas singulas tratgas, mabain entirs menus. L'ustaria dentant tutga anc adina als singuls editurs.

Suenter 15 onns tar la RTR avais Vos midà, pertge?

Jau hai gi grondius 15 onns en il metier da televisiun, in zic da radio, ch'è propri enorm fascinant, cun blers col-

legas ch'èn era daventads amis. I nun è stà simpel da decider da bandunar RTR. Però cun 43 onns èsi forsa in bun mument per far in pass, per betg far ruina.

Co vegn ad esser la collavuraziun cun RTR?

Speranza uschè stretga sco pussaivel. RTR è ina chasa da medias en il mund rumantsch cun tut atgnas pussaivladads. L'intenziun da tut las vart è da chattar ina furma da collavuraziun pli intensiva, propi di per di en contact, ina coordinaziun era a nivel tecnic-innovativ. Uschia duain s'avrir novas portas per la FMR.

Tge vegnan ad esser las incumbensas principalas da l'emprim schefredactor?

L'emprim èsi dad etabliar insumma la gestiun da questa FMR. En cumbinaziun cun quai èsi da chattar bunas cunvegns cun noss partenaris e clients. E natiralmain èsi da chattar in bun fil tar las collavuraturas e collavuratur da l'anr che vegnan ad esser en avegnir collavuratur da la FMR. Uschiglio, en general, èsi crai jau l'incumbensa dal schefredactor da metter accents e dad avair ina bun'ureglia ed in egl avert per ils basegns ed interess da Rumantschas e Rumantschs en tut las regiuns. Per il team da l'ANR duess esser il schefredactor l'emprim 'sparing partner' en la lavur da mintgadi.

«I dovra in forum da discussiun»

Vegnìs Vos a coordinar la purschida da la redacziun dad anr u era dapli, p.ex. cusseglar ils redactors?

La coordinaziun vegn segirmain ad esser ina lavur impurtanta, però i sto ir sur quella ora. Il schefredactor ha da metter ils terms publicistics e planisar a lunga vista. El vegn era ad esser preschent en il mintgadi cussegliond, gidond e sustegnend ils collavuratur. Daspera, ma quai vegn ad esser il cas mo punctualmain, vegn il schefredactor era a scriver l'in u l'auter ar-

titgel. I na vegnan probabelmain betg ad esser artitgels che rapportan davart arranschaments, mabain plitost ina u l'autra analisa, commentar u era columna.

Vegnì ad esser ina sfida da metter sut in tetg ils interess da plirs partenaris?

Geabain, quai vegn ad esser ina sfida. Prendain puspè l'exempel gastronomic: La FMR fa in menu. Ils clients, ils editurs, pon sa servir a moda modulara da quai che nus purschin. Forsa mo ina tratga u l'autra u era l'entier menu. Cun quels 'ustiers', per uschè dir, èsi da chattar in bun fil per pudair cuntentar lur interess e basegns. Ed a la fin, bunamain pli impurtant, per cuntentar tut ils interess dals lecturs e da las lecturas.

L'Uffizi da cultura federal pretenda che la Rumantschia stoppia avair ina gasetta rumantscha surregiunala che cumpara pliras giadas l'emna. Co vesais Vos la situaziun da La Quotidiana sin basa da questa pretaisa?

«Reagir a la crisa da la pressa»

Jau sun persvas da l'idea e dal basegn d'ina gasetta interrumscha. Tenor mai dovra la Rumantschia in forum da discussiun, nua ch'i po vegnir debattà, dispità per e cunter tschertas dumondas che ans occupan, saja quai p.ex. davart il rumantsch grischun, fusiuns da vischnancas u depopolaziun. Quai èn tematicas centralas per nossa cuminanza rumantscha ch'èn d'interess a Medel gist tant sco a Martina. Perquai sun jau persvas ch'i saja necessari d'avair ina gasetta che cumpiglia tut ils territoris rumantschs, perfin era la diaspora.

Co vegn ad esser tenor Vos la struttura da la FMR?

Oz funcziuna l'ANR a moda fitg decentrala, cun redactors e redacturas en tut las regiuns. Quella proximitad regionala èsi en mintga cas da man-

tegnair. Igl è dad esser datiers a la glieud en las regiuns. Daspera èsi uss da far la produczion davent da la centrala a Cuira, e quai dat lavur. I dat dapli lavur per metter ensemen questes 'menus', questas paginas. Perquai vegni ad esser necessari da rinforzar a moda raschunavla la part centrala a Cuira. En tge dimensiun nun è anc cler. Damai, fermas regiuns cun ina 'cuschina' era anc a Cuira. Per fabrigtar ora qua la centrala da la FMR essan nus dependents dals meds finansials supplementars da confederaziun e chantun.

«Singulas tratgas u entirs menus»

In client principal da l'ANR/FMR è La Quotidiana che vegn legida surtut en Surselva. Co vulais Vos che derivais da la Val Müstair resguardar ils interess da questa regiun?

La FMR ha dad ademplir ils giavischs da differents clients, da la «Pagina da Surmeir», la «Posta Ladina» e La Quotidiana ch'è enragischada fitg ferm en Surselva. Perquai èsi impussibel dad avair ina schefredactura u in schefredactor ch'è al medem mument Ladin, Surmiran, Sutsilvan ed era anc Sursilvan. Jau sun Ladin, ma jau hai era ina relaziun fitg stretga cun la Surselva: Jau hai maridà ina Sursilvana, noss dus uffants tavellan sursilvan e natalmain era jauer. Impurtant èsi ch'il schefredactor haja egls ed ureglias avertas per tut las regiuns rumantschas ed era per la diaspora, e ch'el haja redactors versads che scrivan or da quellas regiuns.

Nova vegn ad esser la purschida multimediala dad RTR che daventa era part da la FMR. Tge svilup pon ins spetgar qua?

Per il mument èsi uschia che l'ANR sa muventa en in rom fitg classic: I vegnan furnids texts e latiers era fotografias. Ella è orientada fitg ferm al schurnalisesem stampà. RTR dentant va era autras vias, tranter auter cun medias socialas, cun schurnalisesem da datas e cun grafica. Sche la FMR po profiter en avegnir dad ina u l'autra via che RTR va, alura è quai segirmain gidà a tuts. Restar en il sectur da print là nua ch'ins è, na maina – quai mussa il svilup dals ultims diesch onns – segirmain betg al success. La pressa è en la crisa, il martgà da lecturs croda ensem, il martgà d'inserats medemmain, uschè ch'igl è da chattar novas vias per vegnir cun il pled scrit rumantsch tar la glieud.

Cura entras Vos en uffizi sco schefredactor da la FMR?

Quai vegn ad esser il cas en il decurs da l'atun, forsa era a la fin da l'atun.

Èsi ina piazza da lavur cumplaina?

Na, causa che mia dunna e jau ans partin la tgira da noss uffants, hai jau segnalisà d'emprim enna che per mai saja pussaivla mo ina piazza da maximalmain 80 pertschient. Uschea vegn jau a lavurar en avegnir cun in pensum dad 80 pertschient.

La FMR

■ (cp) Il pensum principal da la nova Fundaziun Medias Rumantschas èsi da metter a disposiziun texts schurnalistics, fotografias sco era cuntengns multimedials en tut ils tschintg idioms rumantschs e rumantsch grischun. Cuntengns per rumantsch grischun vegnan er contribuids dad RTR che hajan plitost il caracter da novitads. La redacziun da la FMR vegn manada d'in schefredactor. I sa tracta d'ina collavuraziun tranter il sectur public ed il sectur privat, tge ch'è nov en la cuntrada da medias svizra. Da principi dastgan tut ils partenaris da la FMR utilizar ils cuntengns da la FMR gratuitamein tenor la cunvegna. Ils partenaris èn dentant obligads da prestar lur part da la cunvegna, numnadamain en furma da stampa, vendita e commercialisaziun. Uschè duai il futur da «La Quotidiana», da la «Posta Ladina» e da la «Pagina da Surmeir» vegnir garantida. La collavuraziun pussibilescha a tut ils partenaris ina schanza da svilupar products medials innovativs. Sco fin qua la ANR è era la FMR dependenta da sustegn public tras il chantun e la confederaziun.

Curt e bun:

Prenum: David
Num: Truttmann
Data da naschientscha: 30 avust 1975
Insaina: Giuvintschella
Domicil: Cuira
Lieu da vacanzas predilets: Müstair e Frantscha dal sid
Tratga preferida: Pasta e chaschiel da Cavel
Bavronda preferida: Sirup da suvi da Livio